

**Голові спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
Національного університету цивільного захисту України
д.держ.упр., професору, заслуженому працівнику освіти
Домбровській С.М.**

В І Д Г У К

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора Мороза Володимира Михайловича на дисертаційну роботу Громико Олени Ігорівни на тему: «Механізми державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Ступінь актуальності обраної теми дисертаційного дослідження.

В умовах сучасного бурхливого розвитку сфери інформаційних технологій та формування глобального інформаційного середовища, поняття «інформаційне суспільство» набуває нового змісту та значення. Проте, досить часто навіть представники органів державної влади та місцевого самоврядування, незважаючи на те, що розвиток інформаційного суспільства безпосередньо стосується їхньої діяльності, а саме, їх комунікаційної взаємодії з громадянами та приватним сектором через використання інформаційно-комунікаційних технологій, не завжди правильно розуміють сутність цієї наукової дефініції.

Все це зумовлює потребу у формуванні нової системи державного управління в Україні, в тому числі шляхом підвищення ефективності та результативності відповідних механізмів її реалізації в умовах розвитку інформаційного суспільства, що й обумовлює актуальність дисертаційного

дослідження Громико О.І., постановку мети дисертаційної роботи, завдань для її реалізації, формулювання наукової новизни та відповідних висновків та пропозицій.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження Громико О.І. проведено в навчально-науково-виробничому центрі Національного університету цивільного захисту України в межах науково-дослідної роботи на тему: «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007).

Внесок здобувача полягає в обґрунтуванні концептуальних підходів та напрямів удосконалення механізмів державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Визначена здобувачем мета дослідження зумовила структуру дисертаційної роботи, вибір загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Об'єкт та предмет сформульовані коректно та узгоджені з метою і завданнями наукового дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційного дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, ступінь наукової розробленості теми, розкрито наукову новизну, теоретичне і практичне значення одержаних результатів, визначено ступінь їх апробації та особистий внесок дисертанта.

У першому розділі дисертації: «Теоретичні засади державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства» здобувачем розглянуто сучасний стан наукових досліджень щодо сутності та змісту системи державного управління в умовах розвитку інформаційного

суспільства, визначено теоретичні основи механізмів державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства, виявлено особливості державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства в зарубіжних країнах. Перший розділ подано, як аналіз основних наукових публікацій за темою дисертаційної роботи з використанням вітчизняних та іноземних джерел, переважно за останній період.

Другий розділ дисертаційного дослідження: «Сучасний стан та результативність державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» дисертант присвячує аналізу розвитку інформаційного суспільства в Україні та визначає результативність механізмів державного управління, характеризує особливості нормативно-правового забезпечення державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства, визначає проблеми та суперечності державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства.

У третьому розділі роботи: «Трансформація державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» дисертантом обґрунтовано концептуальні засади стратегії трансформації державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства, окреслює шляхи модернізації державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства в контексті європейської інтеграції України, визначає напрями удосконалення механізмів державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Наукова новизна одержаних Громико О.І. результатів дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних положень і розробці практично-прикладних рекомендацій щодо напрямів удосконалення механізмів державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства.

Серед найбільш значущих результатів дисертаційного дослідження, що мають наукову новизну, можна відзначити той факт, що здобувачем:

– обґрунтовано концептуальні засади стратегії державного управління в

умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні з урахуванням існуючого зарубіжного досвіду, спрямованої на посилення взаємодії публічної влади та громадянського суспільства, в якій виокремлено функціонування інтеграційно-правового, адміністративно-організаційного, фінансово-економічного, інформаційно-комунікаційного механізмів, визначено стратегічні цілі, методи, інструменти, принципи реалізації, перелік яких запропоновано доповнити принципами професійного, інформаційно-аналітичного й технічного регулювання інформаційних потоків вхідної, внутрішньої та вихідної інформації, що дозволить визначати й підвищувати рівень відповідальності за збір, збереження, обробку, використання інформації у системі державного управління, забезпечити професійний інформаційно-технічний супровід діяльності органів державної влади та сприятиме формуванню сервіс-орієнтованої держави в ризик-орієнтованих умовах сучасного світу, нових соціальних обмежень та запровадження карантинних заходів через пандемію;

– удосконалено теоретико-методичні підходи щодо визначення напрямів удосконалення механізмів державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства через: перехід публічного управління на всебічну діджіталізацію та перехід системи комунікації у цифровий формат; законодавче, організаційне, техніко-технологічне забезпечення доступності електронних послуг; подальше впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу взаємодії між державою, населенням та приватним сектором; запровадження різних форм електронної участі громадськості у політичному процесі та управлінні державними справами, як необхідної передумови залучення громадянського суспільства в процеси прийняття та реалізації важливих державно управлінських рішень різного рівня з метою посилення їх публічного характеру та подальшої європейської інтеграції України;

– дістало подальшого розвитку теоретичне обґрунтування концептуальних етапів формування та розвитку системи державного

управління в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні, а саме: етап розвитку мережі Інтернет, який заклав основу для появи перших нормативно-правових документів, спрямованих на інформатизацію державного управління (90-ті роки ХХ ст.); етап розробки концептуальних положень процесу інформатизації системи державного управління в контексті формування концепції побудови інформаційного суспільства через реалізацію програм національного, регіонального та місцевого рівнів (2000-2015 рр.); етап спрямування системи державного управління на забезпечення рівного доступу до інформаційних ресурсів, розвиток цифрового контенту, забезпечення безпеки в інформаційному суспільстві, формування концепції розвитку цифрової економіки та інформаційного громадянського суспільства в Україні (з 2016 р. до тепер);

– дістало подальшого розвитку узагальнення загальносвітових тенденцій та систематизація концептуальних підходів щодо особливостей державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства дозволило виявити такі інваріантні властивості, що виступають основою розвитку інформаційного суспільства в зарубіжних країнах (лібералізація ринку телекомунікацій, створення мереж та інформаційних супермагістралей і їх захист на інформаційних ринках, створення єдиного цифрового ринку публічних послуг, спрощення он-лайн доступу до публічних послуг; створення сприятливих умов для розвитку цифрових мереж та надання цифрових послуг), що дало змогу розробити практичні рекомендації щодо напрямів удосконалення механізмів державного управління та надати їм комплексного та цілеспрямованого характеру, що сприятиме розвитку інформаційного суспільства в Україні відповідно до існуючих європейських стандартів та передових світових практик.

Доведення багатьох концептуальних положень до рівня практичних пропозицій, а також довідки та акти впровадження результатів дисертаційного дослідження в діяльність органів державної влади та в навчальний процес, підтверджують їх значущість та достовірність.

Наукові положення, розроблені дисертантом, базуються на використанні відповідних методів наукових досліджень та фундаментальних положень економічної теорії і теорії державного управління, що забезпечило їх обґрунтованість та достовірність.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях.

Результати дисертаційного дослідження автором оприлюднені на міжнародних наукових конгресах, науково-практичних конференціях, у вітчизняних і зарубіжному збірниках наукових праць.

Зокрема, основні положення і результати дослідження висвітлено в 21 публікації, із них: 1 колективна монографія, 5 статей у наукових фахових виданнях з державного управління, з них 1 стаття в іноземному виданні, 15 тез конференцій. Загальний обсяг публікації, що належать особисто здобувачу, становить 3,2 др. арк. У перелічених наукових публікаціях достатньо повно розкрито зміст усіх розділів рецензованої дисертації.

Оцінка ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертаційної роботи.

Автореферат дисертації та публікації автора достатньо повно відображають основні результати та висновки проведеного дослідження.

Порівняння тексту автореферату з текстом дисертації дозволяє дійти висновку про ідентичність основних положень дисертаційного дослідження та матеріалу, викладеного в авторефераті. Автореферат не містить інформації, яка відсутня в дисертації.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Практичне значення отриманих результатів дисертаційного дослідження Громико О.І. підтверджується відповідними довідками про їх впровадження у діяльність:

– Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації при підготовці аналітичних матеріалів для складання Програми економічного і соціального розвитку Харківської області на 2021 р., зокрема для формування пріоритетів та основних завдань соціально-економічного розвитку регіону (довідка № 01-25/983 від 15.03.2021 р.);

– Богодухівської районної державної адміністрації Харківської області розглянуто, схвалено та використовуються у робочих програмах, планах заходів та Перспективному плані (основних напрямках діяльності) на 2021 р. (довідка № 01-24/681 від 11.03.2021 р.);

– Національного університету цивільного захисту України при викладанні навчальних дисциплін «Державна політика: аналіз та механізми впровадження» та «Інформаційна політика в Україні» за програмою підготовки магістрів за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» (поглиблення категоріального апарату, виокремлення механізмів державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства, визначення напрямів їх удосконалення (акт № 7 від 20.01.2021 р.).

Крім того, підготовлені здобувачем пропозиції можуть бути використані суб'єктами законодавчої ініціативи, органами виконавчої влади, вченими та викладачами наукових та навчальних закладів. Застосування в практичній діяльності наукових положень дисертації сприятиме підвищенню ефективності та результативності механізмів державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Відповідність дисертації паспорту спеціальності.

Дисертація Громико О.І. на тему: «Механізми державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління, а саме наступним пунктам паспорта спеціальності:

– цілі, завдання, функції держави, стратегії її розвитку, як чинники формування та функціонування механізмів державного управління;

- державне регулювання розвитку країни, регіону, галузі; програми та механізми їх реалізації;
- результативність та ефективність функціонування суб'єктів та механізмів державного управління;
- механізми державного регулювання окремих галузей і сфер суспільного життя та їх удосконалення.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертаційної роботи.

Не зважаючи на те, що дисертаційне дослідження Громико О.І. на тему: «Механізми державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» виконане на достатньо високому науково-теоретичному рівні, мають місце окремі дискусійні положення, зауваження та побажання.

1. Назва рисунку 1.3 дисертаційної роботи: «Механізми державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства» не повною мірою відповідає його змісту. Адже, рисунок містить не лише механізми, а фактично на ньому представлена вся система державного управління. Окрім того, суб'єкти та об'єкти – це елементи не так механізму, як системи. Тобто в даному випадку механізми виступають складовою системи державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства.

2. Заслуговеє на увагу проведений дисертантом ґрунтовний аналіз законодавства щодо визначеної теми дисертаційного дослідження в підрозділі 2.2 «Нормативно-правове забезпечення державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства». Однак здобувач звертається лише до констатації факту існування певних нормативно-правових актів та наведення їх сутності та змісту. Разом із тим дисертанту доцільно було більш ретельно підійти до аналізу наявних проблем та суперечностей у діючому законодавстві, тобто закласти логіку для подальшого наукового пошуку та формування висновків та пропозицій у третьому розділі дисертації, де

розглядаються напрями удосконалення механізмів державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні.

3. Розглядаючи інтеграційно-правовий механізм державного управління (рисунки 1.3 дисертаційної роботи «Механізми державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства») дисертант визначає інструменти його реалізації, а саме: Конституція України; Угода про асоціацію між Україною та ЄС, нормативно-правові акти: Верховної Ради, Президента, Кабінету Міністрів, Міністерства цифрової трансформації. Дисертанту доцільно було б конкретизувати, які саме законодавчі і нормативно-правові акти зазначеного механізму мають безпосереднє відношення до формування та розвитку системи державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства в Україні.

4. В проектному підрозділі 3.1. «Концептуальні засади стратегії трансформації державного управління в умовах розвитку інформаційного суспільства» здобувач занадто багато уваги приділяє визначенню сутності та змісту наукової дефініції «трансформація». Посилання на теоретико-методологічні напрацювання інших науковців в третьому розділі дослідження, де здобувачу необхідно зосередитись на власних пропозиціях та висновках є недоцільним, оскільки ці питання доречно було б висвітлювати в першому теоретико-методичному розділі дисертаційної роботи.

5. Здобувач слушно наводить перелік власних публікацій за результатами проведеного дисертаційного дослідження у списку використаних джерел. Однак для розуміння того, які саме публікації дисертанта знайшли відображення у відповідних розділах роботи, доцільно було б після першого, другого та третього розділів дисертації зазначати ті наукові праці (за відповідним номером в списку використаних джерел), які використано дисертантом при підготовці окремих частин дослідження.

Разом з тим, вказані зауваження та побажання не знижують загальної науково-практичної цінності дисертації і не впливають на позитивну оцінку дослідження О.І. Громика.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Громико О.І. «Механізми державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» виконана на достатньо високому рівні, має наукову і практичну цінність, є завершеною науковою працею, в якій отримані науково-обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне науково-прикладне завдання, що полягає в обґрунтуванні напрямів удосконалення механізмів державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації є результатом проведених досліджень, що знайшли відображення у дисертаційній роботі та є значущими для науки державного управління.

За актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованості наукової та практичної цінності здобутих результатів дисертація на тему: «Механізми державного управління України в умовах розвитку інформаційного суспільства» відповідає вимогам МОН України та пп. 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», а її автор – Громико Олена Ігорівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри соціології та політології Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», доктор наук з державного управління, професор

Підпис
ЗАСВІДЧУЮ:
вчений секретар
Національного технічного університету
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
Заковоротний О.Ю.
22 04 20 21 р.

Володимир МОРОЗ